

Голенко В. Е.,

аспірант

Інституту економіко-правових досліджень

Національної академії наук України

НОРМАТИВНИЙ ДОГОВІР ЯК ПРОВІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОСНОВИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ГЕНЕРУЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню нормативного договору як самостійного джерела права й одночасно провідного елементу формування нормативно-правової основи правового статусу генеруючих підприємств вітроенергетики. Виявлено недосконалість і непрозорість окремих складових нормативного договору як джерела права. Зокрема, встановлено, що першочерговий акт міжнародно-правового регулювання, яким є Договір до Енергетичної хартії, через існуючу неврегульованість питань енергетичної безпеки постає документом, що зумовлює перепони в реалізації інших актів, які у своїй більшості відповідають енергетичній безпеці, та спростовує зусилля щодо забезпечення й реалізації сталого розвитку світової й передусім національної енергетики, у тому числі сфери відновлюваних джерел енергії, а саме галузі вітроенергетики. З урахуванням наведеного запропоновано вдосконалення чинного Договору до Енергетичної хартії шляхом прийняття на державному рівні Концепції модифікації Договору до Енергетичної хартії.

Ключові слова: правовий статус, нормативний договір, міжнародно-правове регулювання енергетичної сфери, нормативно-правова основа, нормативно-правовий акт, генеруючі підприємства вітроенергетики, сталий розвиток, енергетична безпека.

Постановка проблеми. Існуюча сьогодні проблема встановлення нормативно-правової основи правового статусу того чи іншого суб'єкта, зокрема генеруючого підприємства вітроенергетики, через свою комплексність зачіпає такий аспект, як віднесення до нормативно-правової основи правового статусу останнього таких джерел права, як нормативні договори (міжнародні угоди). Однак саме проблемне питання, у тому числі зазначений аспект, є здебільшого штучно створеним через невідповідне сприйняття вказаного формулюючого елементу нормативно-правової основи правового статусу, зокрема генеруючого підприємства вітроенергетики, що йде в розріз із теоретичними засадами, які мають бути непорушними в будь-якій галузі знання [1, с. 54]. При цьому в межах визначеного аспекту проблемного питання постає проблема щодо досконалості та прозорості окремих складових нормативного договору як джерела права, зокрема першочергових актів міжнародно-правового регулювання енергетичних відносин. Адже саме зазначені акти через прописану урегульованість питань енергетичної безпеки зумовлюють формування відповідного рівня нормативно-правової основи правового статусу, у тому числі генеруючих підприємств вітроенергетики, що є запорукою сталого розвитку галузі, сфери відновлюваних джерел енергії та національної енергетики в цілому.

Тому **метою статті** є визначення нормативного договору як провідного елементу формування відповідного рівня норматив-

но-правової основи правового статусу генеруючих підприємств вітроенергетики, а також у силу зазначеного розробка пропозицій щодо вдосконалення його окремих складових.

Стан дослідження. Говорячи про нормативний договір (міжнародну угоду) як про самостійне джерело, зокрема, енергетичного права, варто відзначити, що його дослідженню приділено увагу з боку таких науковців, як А.О. Конопляник, С.Д. Білоцький, О.О. Грінченко, Ю.П. Гаряча. Проте їх доробки не зачіпають вивчення нормативного договору як самостійного джерела права щодо сфери відновлюваних джерел енергії, а саме галузі вітроенергетики, що у світлі перегляду енергетичної політики країни потребує здійснення.

Виклад основного матеріалу. Значущим аспектом проблемного питання встановлення нормативно-правової основи правового статусу того чи іншого суб'єкта, зокрема генеруючого підприємства вітроенергетики, постає поширення думки щодо віднесення до останньої таких джерел права, як нормативні договори (міжнародні угоди). Звертаючись до теоретичних основ, можна з впевненістю констатувати, що нормативний договір постає в системі джерел права як самостійний вид. Водночас нормативно-правову основу правового статусу складає винятково такий вид джерел права, як нормативно-правовий акт. Адже під нормативно-правовим актом розуміється юридичний акт-документ, який приймається компетентними (уповноваженими) суб'єктами правотворчої діяльності, вводить у систему права держави нові правові норми й містить ці самі норми. У свою чергу нормативний договір є актом (угодою) колективного узгодженого волевиявлення двох чи декількох суб'єктів правотворчості, який містить правові норми та спрямований на регулювання суспільних відносин у сфері, визначеній законодавством [1, с. 55, 56]. Отже, нормативний договір (міжнародна угода) постає деякою «надбудовою», яка координує або навіть зумовлює прийняття й розвиток відповідних нормативно-правових актів, які у своїй сукупності й відображають складові правового статусу генеруючих підприємств вітроенергетики. Таким чином, казати про те, що нормативний договір є частиною нормативно-правової основи не є можливим.

У такому випадку на фоні євроінтеграції України мова йде, безумовно, насамперед про планомірну адаптацію законодавства держави до європейського законодавства, що підтверджується Законом України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. (у редакції від 1 жовтня 2011 р.) [2], у сфері відновлюваних джерел енергії, галузі вітроенергетики, а саме щодо генеруючих підприємств вітроенергетики.

Отже, це охоплює:

1) первинні нормативні акти Європейського Союзу – Європейську Енергетичну хартію 1991 р. [3]; Договір до Енергетичної

хартії 1994 р. [4]; Рамкову конвенцію Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1992 р. [5]; Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1997 р. [6]; Орхуську конвенцію 1998 р. (про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища) [7]; Конвенцію про охорону біологічного різноманіття 1992 р. [8]; Рамсарську конвенцію 1971 р. (зі змінами від 1987 р. (про водно-болотні угіддя, деякі види водоплавних птахів)) [9]; Конвенцію про охорону дикої флори й фауни та природних середовищ існування в Європі (з Рекомендацією Ради Європи від 2002 р. щодо впливу на міграцію видів ссавців та птахів) [10]; Договір про заснування Енергетичного Співтовариства 2005 р. [11];

2) вторинні нормативні акти Європейського Союзу (які є обов'язковими до виконання) у межах чинного сьогодні Третього енергетичного пакету юридичних актів «Клімат та енергетика», розробленого Європейською Комісією в 2008 р. та спрямованого на досягнення поставлених у ньому цілей (збільшення виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії на 20% та скорочення вживання електричної енергії на 20%) до 2020 р.: Директиву 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел і якою вносяться зміни, а в подальшому скасовуються Директива 2001/77/ЄС та Директива 2003/30/ЄС [12]; Директиву 2009/29/ЄС про вдосконалення та розширення схеми торгівлі квотами на викиди [13]; Директиву 2009/30/ЄС про вимоги до бензину, дизельного та газового палива і про механізм моніторингу та скорочення викидів парникових газів [14]; Директиву 2009/31/ЄС про геологічне захоронення вуглекислого газу [15]; Рішення 406/2009/ЄС про дії держав-членів ЄС щодо зниження емісії парникових газів, які відповідають зобов'язанням ЄС щодо зниження емісії парникових газів до 2020 р. [16]; Регламент 663/2009/ЄС про програму підтримки економічного відновлення в результаті надання фінансової допомоги співтовариства проектам у галузі енергетики (який, серед інших, встановлює ціль розвитку безпосередньо «вітрової» енергетики) [17]; Директиву 1985/337/ЄЕС про оцінку впливів певних публічних та приватних проектів на екологію (індивідуальний аспект) у редакції від 2009 року [18]; Директиву 2001/42/ЄС про оцінку впливів планів та програм на екологію (загальна стратегічна оцінка) [19]; Директиву 1992/43/ЄЕС з охорони природних місць існування, дикої флори та фауни [20]; Директиву 1979/409/ЄЕС про охорону диких видів птахів [21]; Директиву 2002/49/ЄС про оцінку та управління екологічним шумом [22]; Директиву 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка вносить зміни до Директиви 2009/125/ЄС і 2010/30/ЄС та відміняє Директиву 2004/8/ЄС і Директиву 2006/32/ЄС [23]; Рішення 2009/548/ЄС щодо встановлення шаблону для Національного плану дій з відновлюваної енергетики відповідно до Директиви 2009/28/ЄС [24].

Крім цього, безперечно, вимагається послідовне виконання вже ратифікованих Україною відповідно до європейського правопорядку договорів чи угод, зокрема Договору до Енергетичної хартії та Протоколу до Енергетичної хартії з питань енергетичної ефективності й суміжних екологічних аспектів (ратифікованих Законом України від 6 лютого 1998 р.) [4]; Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове й технологічне співробітництво (ратифікованої Законом України від 25 грудня 2002 р.) [25]; Меморандуму між Україною та Європейським Союзом про порозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі від 1 грудня 2005 р. [26]; Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства (ратифікованого Законом України від 15 грудня 2010 р.) [27]; Угоди

про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27 червня 2014 р. (ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р.) [28].

Проте, незважаючи на в цілому повноцінну та дієву міжнародно-правову базу у сфері відновлюваних джерел енергії, а саме в галузі вітроенергетики, стосовно генеруючих підприємств, що кореспондується зі стратегічними, програмними та плановими документами, які у свою чергу задають тенденцію розвитку нормативно-правової основи, у нашому випадку правового статусу зазначених суб'єктів, казати про досконалість і прозорість окремих складових нормативного договору як джерел права взагалі й особливо щодо певної країни, зокрема України, не доводиться. Ця проблема виникає в силу того, що стратегічною ціллю зовнішньої енергетичної політики будь-якої держави, тим паче організації регіональної економічної інтеграції (міждержавного об'єднання), яскравими прикладами яких є Україна та Європейський Союз, постає максимально ефективне використання власного енергетичного потенціалу. Тобто на шляху поступової євроінтеграції України, яка зумовлює повноцінне входження у світовий енергетичний ринок, закріплення позицій на ньому й отримання найбільшої вигоди для національної економіки, спостерігається зіткнення інтересів інтегруючої та провідної сторін. Адже ні наближення до організації регіональної економічної інтеграції (міждержавного об'єднання), ні навіть поглинання нею чергової країни не спростовує ціль її енергетичної політики – сталій розвиток власного енергетичного потенціалу, зокрема у сфері відновлюваних джерел енергії. Цей імператив встановлює алгоритм, згідно з яким держави-донори мають розвивати та вдосконалювати власну енергетичну систему за умови подальшого живлення наддержавного формування, проте до певного рівня, який не має становити загрозу незалежного енергетичного співіснування певної країни як такого [29, с. 9]. Щодо цього заздалегідь встановлюються деякі стримуючі інструменти – угоди, договори та інші акти. Саме вони за всієї своєї відповідності загальним цілям повністю або частково здійснюють притримування повноцінного розвитку відповідної сфери.

Так, треба зазначити, що первинним спеціальним документом, який безпосередньо визнав глобальний характер проблем енергетики на фоні економічної, енергетичної й екологічної взаємозалежності між державами, чітко закріпив фундаментальні принципи енергетичного розвитку та ініціював необхідність міжнародно-правового регулювання енергетичної сфери, є Європейська Енергетична хартія 1991 р. Проте за своєю природою вона є лише політичною декларацією про наміри. Натомість прийнятий у 1994 р. на основі та на виконання Європейської Енергетичної хартії Договір до Енергетичної хартії є єдиною у своєму роді юридично обов'язковою багатосторонньою угодою щодо міждержавного співробітництва в енергетичному секторі, яка охоплює весь енергетичний цикл (від виробництва до споживання), енергетичні продукти й обладнання. Головна мета цього Договору – зміцнення правових норм із питань енергетики через створення єдиного зводу правил, яких повинні дотримуватися всі уряди, щоб знизити рівень ризиків в енергетичній галузі, тим самим забезпечивши її тривалий розвиток як на національному, так і на міжнародному рівнях. Крім того, значущість Договору до Енергетичної хартії підтверджує той факт, що його положення реалізує спеціально заснована в 1994 р. міждержавна організація – Конференція щодо Енергетичної хартії (далі – Конференція щодо Хартії). Тому Договір до Енергетичної хартії відіграє важливу роль у контексті забезпечення зусиль зі створення правово-

го поля глобальної енергетичної безпеки та його реалізації (як, за допомогою чого).

Проте детальний аналіз положень Договору до Енергетичної хартії, який набрав чинності для України в 1998 р., тоді ж відбулась і його остання редакція, вказує на протилежне. Адже виявляється, що питання, закладені в цих нормах, є на сьогодні вирішеними всупереч енергетичній безпеці, яка, як встановлено вище, закріплюється першоосновою в самому Договорі до Енергетичної хартії та, крім того, має проходити «червоною ниткою» через усі похідні акти регулювання енергетичної сфери. Крім цього, визначена обов'язковість дотримання проаналізованих положень спричиняє збільшення енергетичних ризиків, що в результаті призводить до затримання розвитку галузі енергетики.

Таким чином, першочерговий акт міжнародно-правового регулювання, яким є Договір до Енергетичної хартії, через існуючу неврегульованість питань енергетичної безпеки й постає тим документом, що чинить перепони в реалізації інших актів, які у своїй більшості відповідають енергетичній безпеці, та спростовує зусилля щодо забезпечення й реалізації сталого розвитку світової й передусім національної енергетики, у тому числі сфери відновлюваних джерел енергії, а саме галузі вітроенергетики. Усе це спонукає до визначення найбільш доцільного шляху практичної реалізації подолання зазначеної проблеми, наведені наслідки якої вже сьогодні мають місце в Україні та потребують скоршого усунення.

Отже, пропонується прийняття на державному рівні Концепцію модифікації Договору до Енергетичної хартії (далі – Концепція), яка б містила встановлені недоліки чинних міжнародно-правових норм у рамках Договору до Енергетичної хартії, обґрунтування позитивної необхідності нововведень, нормативні пропозиції щодо вдосконалення зазначеного Договору, форми реалізації наведених пропозицій. Тобто мова йде про деякий документ регламентуючого та координуючого характеру, реалізація положень якого залежить від їх якості (вони повинні бути зрозумілі, чіткі та недвозначні) та характеру піднесення. Завдання Концепції полягає в тому, щоб забезпечити баланс інтересів країн-виробників і споживачів енергоресурсів, насамперед України та держав Європейського Союзу в цілому та зокрема, подальше закріплення та реалізація чого сприятиме їх усебічному енергетичному розвитку, у тому числі сфери відновлюваних джерел енергії, а саме галузі вітроенергетики.

Висновки. Таким чином, відповідно до глобального характеру вищезазначеного аспекту проблемного питання, його політизації, що посилюється, а також об'єктивної значущості українського комплексу відновлюваних джерел енергії зумовлюється важлива роль зовнішньої енергетичної політики країни в цій сфері, яка ґрунтується на сталому розвитку, зокрема вітроенергетики, що має забезпечувати цілісна та несуперечлива нормативно-правова основа.

Виходячи з вищенаведеного, вважається за доцільне зробити перший крок у напрямі вирішення зазначеної наявної проблеми щодо досконалості та прозорості окремих складових нормативного договору як джерела права. Зокрема, пропонуємо в контексті євроінтеграції ініціювати на державному рівні вдосконалення міжнародно-правового регулювання енергетичних відносин, зокрема в рамках першочергового акту – чинного Договору до Енергетичної хартії шляхом прийняття на державному рівні Концепції модифікації Договору до Енергетичної хартії. Прагнення до модернізації або навіть зміни вказаних міжнародно-правових норм викликали неврегульованістю низки питань енергобезпеки, яка є провідним принципом глобальної енергетичної політи-

ки та постає разом з енергоефективністю й енергозбереженням першоосновою формування правового регулювання в енергетичному секторі, а також, як наслідок, упередженим стримуванням повноцінного розвитку енергетичного потенціалу держави, зокрема сфери відновлюваних джерел енергії, галузі вітроенергетики. Отже, передбачається, що саме Концепція через її складові елементи, встановлені відповідно до та на виконання базових принципів енергетичної політики й похідних від них, має забезпечити баланс інтересів країн-виробників і споживачів енергоресурсів, подальше закріплення та реалізація чого сприятиме їх усебічному енергетичному розвитку, у тому числі сфери відновлюваних джерел енергії, а саме галузі вітроенергетики, передусім стосовно України.

Література:

1. Хахулина К.С. Теория государства и права в схемах и определениях : [учебное пособие] / К.С. Хахулина, В.А. Малыга, И.В. Стадник. – 2-е изд., перераб. и доп. – Донецк : Норд-Пресс, ДоНУ, 2008. – 344 с.
2. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV (зі змін і доп.) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.
3. Заключний документ Гаазької конференції з Європейської енергетичної хартії : Хартія, Міжнародний документ ОБСЄ від 17 грудня 1991 р. № 995_061 // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_061.
4. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї. Протокол до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів : міжнародний документ ООН від 17 грудня 1994 р. № 995_056 // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_056.
5. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату : Конвенція, Міжнародний документ ООН від 9 травня 1992 р. № 995_044 // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_044.
6. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату : міжнародний документ ООН від 11 грудня 1997 р. № 995_801 // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_801.
7. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція) : міжнародний документ ООН від 25 червня 1998 р. № 994_015 // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_015.
8. Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 1992 року : міжнародний документ ООН від 5 червня 1992 р. № 995_030 // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_030.
9. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів: міжнародний документ ООН від 2 лютого 1971 р. № 995_031 // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_031.
10. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі : міжнародний документ ООН від 19 вересня 1979 р. № 995_032 // Офіційний портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_032.
11. Договір про заснування Енергетичного Співтовариства : міжнародний документ від 25 жовтня 2005 р. № 994_926 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 32-1. – Ст. 1-1368.
12. Directive 2009/28/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the promotion of the use of energy from renewable sources and amending and subsequently repealing Directives 2001/77/

- EC and 2003/30/EC (Text with EEA relevance) // Official Journal of the European Union. – 2009. – L. 140. – P. 16–62.
13. Directive 2009/29/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 amending Directive 2003/87/EC so as to improve and extend the greenhouse gas emission allowance trading scheme of the Community (Text with EEA relevance) // Official Journal of the European Union. – 2009. – L. 140. – P. 63–87.
 14. Directive 2009/30/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 amending Directive 98/70/EC as regards the specification of petrol, diesel and gas-oil and introducing a mechanism to monitor and reduce greenhouse gas emissions and amending Council Directive 1999/32/EC as regards the specification of fuel used by inland waterway vessels and repealing Directive 93/12/EEC (Text with EEA relevance) // Official Journal of the European Union. – 2009. – L. 140. – P. 88–113.
 15. Directive 2009/31/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide and amending Council Directive 85/337/EEC, European Parliament and Council Directives 2000/60/EC, 2001/80/EC, 2004/35/EC, 2006/12/EC, 2008/1/EC and Regulation (EC) No 1013/2006 (Text with EEA relevance) // Official Journal of the European Union. – 2009. – L. 140. – P. 114–135.
 16. Decision 406/2009/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the effort of Member States to reduce their greenhouse gas emissions to meet the Community's greenhouse gas emission reduction commitments up to 2020 // Official Journal of the European Union. – 2009. – L. 140. – P. 136–148.
 17. Regulation (EC) 663/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing a programme to aid economic recovery by granting Community financial assistance to projects in the field of energy // Official Journal of the European Union. – 2009. – L. 200. – P. 31–45.
 18. Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment // Official Journal of the European Union. – 1985. – L. 175. – P. 40–48.
 19. Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment // Official Journal of the European Union. – 2001. – L. 197. – P. 30–37.
 20. Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora // Official Journal of the European Union. – 1992. – L. 206. – P. 7–50.
 21. Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds // Official Journal of the European Union. – 1979. – L. 103. – P. 1–18.
 22. Directive 2002/49/EC of the European Parliament and of the Council of 25 June 2002 relating to the assessment and management of environmental noise – Declaration by the Commission in the Conciliation Committee on the Directive relating to the assessment and management of environmental noise // Official Journal of the European Union. – 2002. – L. 189. – P. 12–25.
 23. Directive 2012/27/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EU and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC (Text with EEA relevance) // Official Journal of the European Union. – 2012. – L. 315. – P. 1–56.
 24. 2009/548/EC: Commission Decision of 30 June 2009 establishing a template for National Renewable Energy Action Plans under Directive 2009/28/EC of the European Parliament and of the Council (notified under document number C(2009) 5174) (Text with EEA relevance) // Official Journal of the European Union. – 2009. – L. 182. – P. 33–62.
 25. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво : міжнародний документ від 4 липня 2002 р. № 994_194 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 4. – Ст. 214.
 26. Меморандум між Україною та Європейським Союзом про порозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі : міжнародний документ від 1 грудня 2005 р. № 994_694 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 13. – Ст. 945.
 27. Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства : міжнародний документ від 24 вересня 2010 р. № 994_a27 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 32-1. – Ст. 1–1369.
 28. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : міжнародний документ від 27 червня 2014 р. № 984_011 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – Ст. 2125.
 29. Володин О.Н. Основные правовые тенденции европейской интеграции в практике реализации энергетической политики ЕС : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / О.Н. Володин. – М., 2010. – 18 с.
- Голенко В. Э. Нормативный договор как ведущий элемент формирования нормативно-правовой основы правового статуса генерирующих предприятий ветроэнергетики**
- Аннотация.** Статья посвящена исследованию нормативного договора как самостоятельного источника права и одновременно ведущего элемента формирования нормативно-правовой основы правового статуса генерирующих предприятий ветроэнергетики. Выявлено несовершенство и непрозрачность отдельных составляющих нормативного договора как источника права. В частности, установлено, что первоочередной акт международно-правового регулирования, которым является Договор к Энергетической хартии, из-за существующей неурегулированности вопросов энергетической безопасности является документом, который создает препятствия в реализации иных актов, в своем большинстве отвечающих энергетической безопасности, и опровергает усилия относительно обеспечения и реализации устойчивого развития мировой и прежде всего национальной энергетики, в том числе сферы возобновляемых источников энергии, а именно отрасли ветроэнергетики. С учетом приведенного предложено совершенствование действующего Договора к Энергетической хартии путем принятия на государственном уровне Концепции модификации Договора к Энергетической хартии.
- Ключевые слова:** правовой статус, нормативный договор, международно-правовое регулирование энергетической сферы, нормативно-правовая основа, нормативно-правовой акт, генерирующие предприятия ветроэнергетики, устойчивое развитие, энергетическая безопасность.
- Golenko V. Normative agreement as the leading element of normative-legal frame formation of legal status of wind energy generative enterprises**
- Summary.** In the article it is investigated normative agreement as the original source of law and, in the same time, the leading element of normative-legal frame formation of legal status of wind energy generative enterprises. It is revealed imperfection and opacity of separate forming elements of normative agreement as the source of law. In particular it is established that the urgent act of international-legal regulation, which is the Energy Charter Treaty, because of its existent indeterminate questions of energy-safety, is appeared as the document, that creates obstacles in realization of another acts, which in the majority conform to energy-safety, and refutes the efforts about ensuring and realization of stable development of the world and, first of all, the national energy, including the sphere of renewable energy sources, the wind energy industry. With the result it is proposed the improvement of the existent Energy Charter Treaty by acceptance the Conception of the Energy Charter Treaty modification on the state level.
- Key words:** legal status, normative agreement, international-legal regulation of energy sphere, normative-legal frame, normative-legal act, wind energy generative enterprises, stable development, energy-safety.